

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.31. Multis flenibus discere poßumus quod Esdras mulieri: O stulta &c.
Optimè Dominus instruxit filias. Hierusalem mortem illius deflentes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

meta mundi, ob iacturam temporalem, ob mortem filiorum vel mariti, ob infortuna ut dicitur terrena? Heus amice quantum abertas & quam infructuosa sunt omnes illæ lacrymæ. Quid illis recuperas? Cui vitæ succutris, quæ debita soluis, quam iacturam recalcas? reduc illas & in pratium dirige animæ tuæ, in quo virtutes petierunt, dona consumpta sunt, in quo tot detritæ cadauera quot peccata commisisti: etenim illa aqua damna resarciuntur, vita perditâ recuperatur, de qua remittuntur, adeo per vires tuas insolubilia, ut tota cœlestis & terrestris natura non sufficeret vel pro minimo eorum satisfacere. Hoc argumentum prosequitur D. Augustinus agricolarum insitens indultis, quæ docemur modum lacrymandi. Nihil ita proficuum, inquit ille, agricolæ quam sterco & alluvium aquæ turbidæ: etenim si per campum spargatur fructum profert uberrimum: quod si vero super lapides forti vel platearum vel domus tuæ cubiculum spargatur necdum fructum non adferet vllum, sed & damnum maximum: omnia enim coinquabit: Stercus non loco suo positum immunditia est, immundam facit domum, loco suo positum fertilem facit agrum. Ab agricola discite, quod si aqua hæc turbida de oculis proficitur velut sterco super hæc terrena cadat, plus damni adferet quam emolumenti, multum commuta, ut super pratium cadat animæ tuæ: etenim hæc arida est & sterilis, quo possit reddi fecundior: accidit mihi, inquit D. Aug. ut quemdam viderē tot feruente & abundantes effluentem lacrymas, quæ posseut esse viles, accessi illi & interrogavi quam ob rationē illas effunderet? respondet ob navis interitum, opum iacturâ, filij mortem, & obitu amici. Cui ego: vae tibi, miserecet me tu, quis queso huius fructus? Inveni nescio quem tristem sterco vides, locū quo die amice: unde tristis es? perdidisti, inquit pecuniâ locus immundus, fructus nullus. Audi Apostolum: seculi tristis in mortem operatur. Non solum fructus nullus sed & magna perniciosa, quas longum est enumerare &c. Inspeci alium rursum gementem & flentem: sterco agnosco locum quoero & intendi autem orationi eius, & audis dicentem: Domine miserere mei, sana animam meam, quia peccavi tibi. Confestim conuersus ad Dominum gratias illi retuli & messem huic prædixi copiosam. Gemit peccatum, agnosco agrum, exspecto fructum, Deo gratias. Bono loco est sterco, non ibi vacat, fructum parit &c. Ab agricola discite ex aquis recete fructum, quæ tantam tibi parant vtilitatem. Si regale cubiculum odore foetido repletur, alter um autem

videres hydriam aquæ angelicæ effluentē super immundum sterquilinum, quid illi diceret? O te mente captum, huic ne tam pretiosam impendis aquam; illa cubiculum asperge regium, in quo Rex possit cū filiis, suisque morari magnatibus. Si quis alius calicem præferret aquæ dulcissimæ si que periret, eam tamē in mari profunderet: quid illi diceret? O te vitæ stultissimum, quis inde fructus? an forte dulcem efficiet maris aquam? attende, quod si illam biberis, vitam tibi restitues iam suis deficientem. Hoc tibi similiter inculco, qui aquam adeo pretiosam effundis super immunda sterquilina, & aquam adeo suauem super amarissimas pelagi huius mundi aquas: illam detrua eo ubi esse posset vilitati.

§. 3. Multis sensibus dicere possumus quod Estras mulieri: O stulta &c. Optimè Dominus instruxit filias, Hierusalem mortem illius descendes.

Quam multis dicere possumus, id quod olim euidam mulieri famosus sacerdos Estras: Scriptum legimus hoc in lib. 4. Historia: qui licet auctoritate non fulgeat libri canonici, magnam tamen illi tribuit SS. PP. auctoritatem. Vates hic SS. & sacerdos ex Angeli præscripto, ieiuniis, & orationi in deserto vacabat, Deum deprecans ut populū suum de misera illa captivitate, quæ premebatur eriperet, tantaque damnaque civitatē S. Hierusalem obruerant, repararet, Templūque suum iam combustum & cœcū dignaretur erigere, fiebat amare nimis, & hæc illi cogitatio torquebat acerbis: die quodam vltra modum afflictus inexpectatō oculos convertit & à longè mulierē cōspicit gemitibus fientem inenarrabilibus, vestes suas dicerpentē, caputque cinere cooperientem: Vidi mulierem in dextera parte, & ecce hac lugubat & plorabat cum voce magna, & animo dolebat valde & vestimenta eius disissa, & cinis super caput eius. Ut eam vidi, magnum mihi intulit dolorem, magnamque intellexi illius animi esse tristitiam, accessi illam & aio: Domine, quæ causa gemitis? Quis tantus te dolor oppressit? quid oculos tuos fontes reddidit copiosos? sine me te Domine, sic illa: etenim misisset successus qui familiam meam gravat, tantam intulit iacturam, ut licet tota vita hanc deplorē, non tantæ sufficerent lacrymæ. Quis ille tristis euenus? nouens Domine mi: pluribus iam annis marito iuncta vixeram proles infertunda, recurri ad Deum, præceque

D. Aug. Ser. 41. de temp. Tom. 10.

IX. Exemplum.

4. Esdr. 10.

precesque obtuli supplices, ut prole me dignaretur honorare, insuper & multorum ad hoc suffragia postulavi, nec irrita vota etenim filium mihi concessit sic omnibus partibus absolutum, ut non esset quod amplius optarem. Magno meo & totius vtriusque gaudio illum emittitur: pinus etenim erat aurea ceteris excelso, iam adolescenti locum illi dare constituit, ut familiae mez lucerna maneret inextinguibilis, vxorem accepit, pręgrandi letitia nuptiæ celebrantur, & ecce eadem nocte (ingemisco referens) dum strato decumbit, subitanea hinc morte discedit, hoc spectaculo nos omnes quasi tenebris obvoluimus, sequenti luce tota consiluit ciuitas me dolentem consolatur: potro tantus me dolor affligerat, ut occidente sole noctis silentio domo sim egressa: Et veni in hoc campo, cegito iam non reueri in ciuitatem sed hic consistere & neque manducare, neque bibere sed sine intermissione lugere; Stomachatur Propheta & vicerato vultu sic eam alloquitur: *Sulta super omnes mulieres.* Incommoda cernis quibus Dei populus affligitur, S. ciuitatem Hierusalem destructam, templum combustum, polluta vasa sacra, captiuos sacerdotes, diuina sacrificia obliuioni tradita, Deo dicata altaria conculcata & hæc non deploras, de his non contristaris, non lacrymas fundis non emittis suspirium: Cum uictura hæc his possit lacrymis rescari si veram coram Deo penitentiam egeris, & tantas effundis idque sine mensura ob aliquid quod ipse decreuit & fieri voluit tuæque expediebat saluti, & quæ nullam tibi adferre possunt vtilitatem? *Sion mater nostra omni tristitia tristatur & humilitate humiliata est &c.*

II. **Quam dicantur stultæ lacrymar.** Parce mihi Deus, quot mulieribus has licet proponete rationes. *Stulta super omnes mulieres.* Quot enim lacrymas effundit illa ob filij mortem, & altera ob filie discessum, cuius cum anima mille esset obnoxia criminibus, nec vnā quidem effudit? imo quot viris licet exprobrare, qui ob quatuor assum incommodum attristatur & affliguntur, & mortem filij genuunt lugentque inconsolabiliter, quibus Deus hoc contulit beneficium, ut illum ad gloriam suam transferret, qui si videret solo, celo periret; nec mutat quidem exterius faciem ob mortem animæ, ob templum spiritus sui combustum, sensus corruptos, altaria intellectus sui profanata, & voluptatis aras iniquis mille fraudibus pollutas factamque illam turpitudinis omnis & voluptatum turbe factamque collonem Hæc tibi sunt descendenda, lacrymarum namque talia possunt reparare incommoda, quotquot enim ob alia profuderis quamuis pelagi ex-

æquent aquas nullum inde lacrum, vtilitas nulla, nulla fertilitas. Heu quantum doleo, sic de se D. Aug. confidens quam inconsiderate homines tristitiæ se tradant & alacritati, quam vane rideant, quam vane plorant: *Rident homines & plorant homines.* & D. Aug. quod rident homines plorandum est: sed plorat alius Ser. 45. de damnun suum plorat alius pr. ssum suam, quia in fauili, cit. carcere est constitutus, plorat alius quod amiserit Tom. 10. aliquem amicorum suorum &c. Hæc deplorando nihil proficiunt, nec illud plorant quod in ploratu vnicum habet remedium peccata scilicet: hinc lacrymas ne impendas. Merito mirantur omnes verba Christi ad filias Hierusalem: videntes etenim eum crucem sibi baiulantem plagis faucium, & sanguine conuersum, vulneribus vndequeque confossum, illi compatientes sicut laxarunt lacrymis & singulibus: quibus sic ille: *Filia Hierusalem nolite flere super me sed super vos ipsas flere, & super filios vestros, quoniam venient dies &c. tunc incipient dicere montibus: cadite super vos &c. quasi in viridi ligno her faciant, in arido quid fiet?* Luc. 23. 26

III. **lacrymas prohibes doloribus tuis compatientes? Cur Christus Nihil est in quo quisquam euidentius ostendit stus humana sibi esse viscerata, & non feralia Tigridis, licetis floquam si calamitatis compatiat alienis, ut a re veras has fusc diximus, Propheta Iob afflictum aliquē uerit. cernens & flentem, ipse pariter affligebatur & flebat: *Fl. ham super eo qui afflictus erit &c.* Cō. Iob 30. 25 mentate fuerunt illæ puellarum lacrymarum quas effunderunt in morte filie Iephie: quia mortem sustinebat, quo Pater votum suum solutum & indiseretum completeret, cum ipsa necum sua posita esset vultus & corporis elegantia. Non incongruæ patri tuo Dauid vixæ fuerunt illæ lacrymarum in oculis filiarum Hierusalem quando Saul Rex gladio ceciderat hostili, qui imo illas ad stertum plaudumque provocabat, dicendo: *Filia Hierusalem flere super Saul, qui vestiebat vos coccino &c.* Quanto magis excitaret ut illas nunc effunderent in morte tua: cum tantum differat tua persona ab illo Rege perfido, & tanto sint dolores tui crudiores, & absque ulla comparatione maiora dona quæ de manu tua receperunt, an ergo censet lacrymas has ita perpetam effusas? certum est nedum non esse malas, nec illas reprehendas quæ ob mortem Christi effunduntur: imo sunt adeo iustæ ut fontes non fieri eius oculos, qui Salvatorem cernit crucifixum, cordis inerepet duritiam.**

Si quia Christus amore Lazarum prosequetur,

IV. tur, quando mortuus illi oblatu & sepultus, & à fororibus lamentatus, lacrymas fuderit adeo fertidas, vt illas circumstantes notarent dice- rentque: *Ecce quomodo amabat eum: quid agédum illi, qui Christum tenuit afflictum in ligno cruciatis adeo horrendis morientem, eiusque piis- simam matrem ad pedem crucis adstantem faci- sam mare lacrymarum? plorat sol nigrumque induit pepulum, terra tremis & funditur, lapides præ dolore dirumpuntur, & cor de carne com- positum non dirumpetur? Quotiescumque lego quod de se narrat D. Ephr. Syrus. & D. Grego. Nyss. b. quod intuitu depictum Abrahæ sacrifi- cium, Patrem educta machera terribile, attollen- tem brachium istum librantem, filium autè ge- nibus proolutum in altari super ligna obuelatus oculis, incuruo capite istumque expectantè, la- crymas nequibant continere: quid in cordibus operari debet, si contemplerur æterni Patris fi- lium in ara crucis, qualiter obediens factus usque ad mortem, quodque non desistat Pater, nec in solo hareat apparatu, sed eum sacrificet occi- datque per manus furentium inimicorum suo- rum, quibus pati non poterat grauior: bonæ sunt istæ sanctæque lacrymæ, imo adeo iustæ, vt illas non habere cordis duritiam arguat ipsis petris oblatorem. Itaque non damnat Christus la- crymas compassionis pro morte sua estulas vbe- riores.*

Quid ergo significat? nonnulli dicunt quod indicare voluerit altissimum suæ passionis myste- rium quæ sunt voluntaria, ita vt magis dicere liceat, quod ipse ad mortem sponte tenderet quam quod ipsum traheret involuntatum: hoc sup- posito significat, ne vobis persuasum sit hoc quod patior, meæ repugnare voluntati, imo sum ipse qui hoc volo, & vitroneus iam tendo me ipsum oblatorem in sacrificium: *Super vesipia flete & fi- lios vestros: etenim calamitates quæ vos maerent adeo terribiles erunt, vt ad eas euitandas optatu- re sitis, vt montes in vos irruant vialque sepe- liant: Tunc incipient dicere montibus: cadite super nos &c. Mellissius Doctor Bernard. opinatur aliud ab illo mulieribus indicari mysterium, illud sc. quod prædixerat paulo ante passionem: *Etenim ea quæ sunt de me finem habent, & cito citius omnia hæc tormenta præteribunt, quia tertio die sum, à morte surrecturus: Tradetur Genibus &c. & ter- tia die resurget. Porro afflictiones quas ciuitas il- la, earumque filij passuri essent, nullo sine clau- deudas, vnde hoc illis inuuit: *Quæ videtur mihi præparari temporalis sunt: quæ non videtur aterna. Si temporalia sunt, transitoria sunt &c.*
Hieron. Bapt. de Lanuz. a Tom. III.**

Vtrumque vt bene dictum non reprehendo, cui superaddo sine dubio Christum declarare voluisse id quod modo nos exponimus. Intelligendum est ex eo quod D. Aug. notat ad illa verba Proph. Re- gis in persona Saluatoris iam durissima quæque patientis: quod cum tam inhumanos sustineret cruciatus penasque acerbissimas, non esset qui cum illo tristaretur: *Sustinui quæ simul mecum est- tristaretur & non fuit.* O potentissime Domine, quærit D. August. vnde hoc imprimò namque tuos omnes videris damnare Apost. quos omnes inue- nimus tibi comites in horto, ipsa nocte tuæ pas- sionis, tanta cordis tristitia absorptos, vt tu ipse eos excusares, quod non loquerentur, & præ tri- stitia obmutescerent: *N. mo ex vobis interrogat me quo vadis: sed quia hæc dixi vobis tristitia implauit cor vestrum: dum Petro, Iacobo & Ioanni anima- tuæ merorem indicas: Tristis est anima mea usque ad mortem, tantus pariter illos dolor oppressit vt deiectis sensuum viribus præ tristitia obdormi- rent, Petrus & Ioan. secuti sunt te usque in domum Pontificis, & nemo dubitat quin eorum luctus fuerit acerbissimus. Ceterum his ommissis euidèter nobis proponuntur ab Evangelistis præ ista mu- lieres tanto merore stetuque depressæ vt ipse il- lis diceret suas lacrymas trāsmutarent: *Nolite flere super me.* Quomodo ergo ais: *Sustinui qui simul mecum tristaretur, & non fuit?* Notandum cum præfato Doctore aduerbium illud *Simul*, non di- cit nudè, quod nullus esset qui in eius passione tristaretur, sed qui cum illo simul tristaretur. Quando dolore affigeris & ploras, tecum nō plo- ras, nec se comitem præbet in lacrymis, qui ob- re alia illas effundit, sed ille, qui illas effundit ob eandem quam tu rationem: merore maximo Christus in passione sua tenebatur, quo maiore nullus ab orbe condito sustinuit, talè inquam passus est vt eum Christus adeo robustus esset & valens, dolor tan- tus esset vt quantum erat ex parte sua vitæ illi au- ferre sufficeret, illud ipsomet testante & Aposto. suis in horto declarante: *Tristis est anima mea us- que ad mortem.* Tanta fuit illa tristitia quæ pertulit, vt inde in tristes voces gemitusque dolorosos erū- peret, & lacrymas profunderet copiosas: Sicut in horto ita & in cruce, vt dixit Apost. *Cum clamore valido & lacrymis* quod in ambabus occasionibus contigisse multorum habet opinio Doctorum: porro causa primaria huius tristitiæ & lacrym- arum, propriæ non erant pœnæ, aut dolores, imo potius illos magno affectu patiebatur: sed pœ- cata hominum: erant etenim illa horum causa, vt die Lunæ dicendum. Qui eam ob causam tri- staretur funderetque lacrymas præ ens se mihi*

27 VI. Tertia pro- posito cōue- niens. Ps. 68. 21. Ioh. 16. 6. Matt. 26. 36. Hebr. 5. 7. A a a a a 10

VII. in hoc comitem; non inveni: *Non ait ficticius qui*
contristaretur. Et non fuit, sed quis simul contrista-
retur, id est ex ea re, qua ego contristor. Et non inue-
ni. Verum est quod fletent illæ mulieres Christi
 penis condolentes, potit cum in his fisterent,
 simul cum illo non tristabantur: etenim flebat
 ille eorum peccata, earumque scelera filiorum,
 ac illius populi ingrati omniumque mortalium,
 unde sic illis ait: *Nolite flere super me &c.*

Non prohibet fletum, & compassionem de mor-
 te sua, passione, & doloribus quibus ipsi lapides
 ad pietatem movebantur, quique ad ipsam mor-
 tem provocarunt, cuius domus, sepulcra sc. a-
 perta sunt: sed indicare voluit, quod hic fisteri
 non deberent ut sint vilisati. Hoc significat *Super*
me id est propter me. Ne sint dolores mei &
 afflictiones finis ultimus in quo lacrymæ vestrae
 fletusque consistant, sed hoc agite ut transeant &
 ad vos ipsas accedant. Laudavit Deus Abraham
 facinus in sacrificio filij sui: quia fecit illud sim-
 pliciter propter Deum. *Fecisti propter me:* quia finis
 ultimus ad quem respiciebat opus voluntas desi-
 deriū & intentum Abraham fuit ipse Deus. Hic e-
 um esse debet scopus omnium, quas operatis
 virtutum. *Propter me;* verumtamē vestra lacrymæ
 fletusque tales non sint, ut in me sistant quia pa-
 tior, sed ut transeant & revertantur super vos ipsas
 vestraque peccata, quæ mortis meæ prima sunt
 occasio, vobis hoc persuadentes, ut si propter a-
 liena peccata parat ea quæ videtis, quid vos pro
 propriis veltis agere convenit si in vade talis
 fiat executio qualis in debitore principali? si in
 me qui arbor sum viridis, formosa, virore gra-
 tiæ quæ tam efficax est ut non admittat, nec secū
 patiari vel minimam culpam: ita forte ter ignis
 diuinæ iustitiæ succendatur quid in vobis faciet
 lignis aridis & mille peccatis culpisque etolis?
Si enim in viridi ligno hæc faciunt in arido quid
faci? Notum omnibus quanto nos Deus affectu
 complectatur nostrumque hominum exoptet videt
 lacrymas effusus ex compassione erga illum, si
 quidem iustæ sunt & bonæ, parum tamen pro-
 ferre fructum si sistant ibi, nec ulterius effluant:
 esse tamen fructum ineffabilem, quem operan-
 tur, si super animas nostras culpæque effundan-
 tur: idcirco ait: non in me hæreant, ulterius tran-
 seant: *Super vos &c.*

VIII. Si ergo Christus nolit lacrymas, quæ ita so-
 lū maneant in re ita ploratu digna, qualis mors
 eius est acerta & amara passio, illasque prohibe-
 at ut minori effusus fructu, ab eo quæ poterant
 proferre, quid efficient illæ pro rebus adeo vili-
 bus abiectis & terrenis effuse, quas hæc vltæ

consolatione aut reparatione effundis. Heu te
 miseram quæ ploras, quia mortuus est tibi mari-
 tus, transeat illæ lacrymæ super te & peccata
 tua: etenim in eorum supplicium hac te Deus
 plaga castigavit. *Lactis albugas filij tui vel hono-
 rati: Nolite flere super hæc super vos ipsos flere:* quod si
 tactura te tantilli momenti tantostedolore cruci-
 at, quanto deberet contristare dum aduertis te
 Deum amisisse, gratiam illius, titulum ad eius reg-
 na, & cum Angelis amicitiam. Hic ad bolidem
 cadunt lacrymæ, tantumque profertur commo-
 dum quantum refert D. Pet. Chrysol. has Mag-
 dalenæ lacrymas expendens: *O quanta vis in la-
 crymis peccatorum, rigant calum, terram diluunt,
 extinguunt gehennam, delent omne facinus, latam
 diuinam promissionem sententiam.* Aduertit in hæc
 peccatrice effectū: *Eecce mulier.* O quæ peccata: O
 quot abominationes; ilico miraberis illam his
 omnibus absolutam & ita coram Deo deleta quasi
 illa numquam perpetrasset: Deum recuperat quæ
 perdidit, gratias & dona, nec nõ ius ad omnia
 eius regna bonaque efficacissimū. Quid hoc mi-
 raris? perpende si multa sint peccata, multa sunt
 lacrymæ: & si vna de corde procedens contrito
 potest eradere quascunque mundi culpas in v-
 num collectas, non est quod miremur, animæ
 suæ lacrymis illis esse deletas ipsamque absolutā.

§. 32. Capillis capitis sui tergebat. *Capillis*
suis se pedibus alligat Saluatoris, ut illam
post se trahat, in quos transplantatur, velut
in terram celestem.

Capillis capitis sui tergebat, prosequitur D. 88
 Euangel. declarans nobis quam serio hæc
 peccatrix ut omis Dei secundum hoc ag-
 grediat, quod heri nobis Christus de ouibus
 suis indicavit. *Sequitur me.* Inchoat hoc propo-
 situm stans retro ut diximus: ut autem se tanto
 redderet intiorum & in hac sequela sit mortē, cū
 iā exisset lacrymis diuinis eius irrigate pedes
 fecit & hoc, & super illos capillos suos disperfit
 aureos ut illis quali mappa pedes illos exterge-
 ret, vel verius ut essent funes quibus se ligaret &
 religaret ut illius vestigia pone sequeretur. Con-
 tingit ut capitaneus in mari sub nauim bellicam
 subigat quam post se trahetur conatur, non po-
 test ipsa Regia traheris volatum assequi quid re-
 medij? Fortioribus illi alligetur rudentibus, qui-
 bus subsequatur eius adiuta subsidio. Expugna-
 uit diuinus ille Dux Christus Pstricam Satanæ,
 nempe Magdaleam: illa seam optatam agnoscit
 sortem

D. PET.
 CHRYS.
 Serm 93o

I.